

FoU-Nordväst
Lisbeth Eriksson
08-579 22071

Nordvästkommunernas arbete med Öppna jämförelser

Bakgrund

Sveriges kommuner och landsting och Socialstyrelsen arbetar sedan 2007 med öppna jämförelser inom ett antal områden inom socialtjänsten. Syftet har varit att öka tillgången till jämförbar information om kvalitet, resultat och kostnader. Målet har varit att finna ”aktuella, lättillgängliga, tillförlitliga och ändamålsenliga jämförelser över kvalitet, resultat och effektivitet” (SKL, 2013). Viktigt att framhålla är att Öppna jämförelser innehåller inga analyser utan tanken är att dessa ska ske i kommunerna. Öppna jämförelser finns sedan 2012 inom sju olika verksamhetsområden. FoU-enhetens uppdrag rör i första hand tre av dessa; missbruk- och beroendevård, barn- och ungdomsvård samt ekonomiskt bistånd.

FoU-Nordväst fick i uppdrag av socialchefsgruppen att konstruera en modell för arbetet med Öppna jämförelser. Denna modell har nu använts vid fem olika sammankomster. Två rörande barn- och unga, två rörande vuxna samt en som rörde försörjningsstöd. Då detta är ett pilotprojekt görs även fokusgruppintervjuer vid totalt fyra tillfällen i anslutning till enkätifyllnad och resultatredovisning. För sammanställning av sammankomsterna se nedan.

	Ekonomiskt bistånd	Barn och unga	Missbruk
1. Enkätifyllnad	X +F	---	---
2. Granskning av resultaten (föregås av att FoU gör en sammanställning av nordvästkommunernas resultat)	Möte planeras att genomföras när resultaten släpps (preliminärt i november)	X	X
3. Fortsatt granskning av resultat, förslag på utvecklingsområden	Möte samt fokusgrupp planeras (preliminärt i november)	X+F	X+F

X= genomfört möte; F= genomförd fokusgrupp

Utifrån de nu genomförda sammankomsterna finns det ett behov av att förtydliga modellen och klart ange de uppgifter och ansvar som olika aktörer har i processen.

Arbetsprocess

Ett första led i kommunernas arbete med öppna jämförelser är att fylla i den utskickade enkäten på ett kvalitetssäkert sätt. För att möjliggöra en jämförelse av resultaten mellan nordvästkommunerna bör det finnas en samstämmighet vad gäller ifyllandet av enkäten. För att säkerställa detta träffas representanter för de åtta kommunerna och diskuterar tvetydigheter i enkäten och enas om definitioner och tolkningar. Närvarande på dessa möten är avdelningschef samt den person som är ansvarig för ifyllandet av enkäten eller på annat sätt är ansvarig för dess innehåll. Det är kommunens ansvar att identifiera dessa nyckelpersoner. Från FoU deltar dels en ansvarig för uppföljningssamordningen dels en kontaktperson för det verksamhetsområde som är aktuellt. Dessutom kommer om möjligt en person från Socialstyrelsen vara tillgänglig vid eventuella frågor. FoU-enheten bjuder in till detta möte som hålls i FoU:s lokaler. FoU leder mötet.

Ett andra led är arbetet med resultaten av öppna jämförelser. Detta arbete sker i flera steg:

- FoU-enheten gör en sammanställning av resultaten då de publiceras. Denna sammanställning skickas ut innan mötet. Kommunernas ansvar i detta är att inför mötet ha läst denna sammanställning och börjat fundera på tänkbara utvecklingsområden.
- FoU-enheten bjuder in till ett möte där resultaten diskuteras utifrån sammanställningen. Deltagande vid dessa möten är avdelningschef (eller motsvarande) samt minst en person till från varje kommun. Denna person identifierar varje kommun. Från FoU-enheten deltar den anställda som har specifik kompetens inom området samt minst en av de som ansvarar för uppföljningssamordningen. Det kommer också att finnas någon från FoU som dokumenterar de diskussioner och ställningstaganden som görs under mötena. Detta möte äger rum cirka två veckor efter att resultaten publicerats. Vid detta möte identifieras minst tre förbättringsområden som är intressanta och relevanta för samtliga kommuner. Dessa förbättringsområden identifieras strikt utifrån resultaten i ÖJ. Vid mötet formuleras de behov som ligger till grund för val av förbättringsområden och frågan ställs vad vet vi redan om dessa? Vad finns det för kunskap? Varje kommun tar med sig dessa frågor hem och diskuterar internt; vad vet vi i vår kommun? Vad har vi för statistik kring detta? Vad har vi gjort för tidigare analyser? En kortare skriftlig sammanfattning av detta skickas till FoU-enheten senast ett bestämt datum. FoU-

enheten gör också en sökning gällande forskning inom området. FoU-enheten sammanställer den insamlade kunskapen.

- Efter cirka 1 månad från första mötet träffas man åter och diskuterar utifrån den kunskap som redovisas inom området av FoU-enheten och kommunerna, d.v.s. vad vi kan kalla den fördjupade analysen. Med detta som utgångspunkt tar kommunerna ett gemensamt ställningstagande om de förbättringsområden man vill arbeta med framöver. Ställningstagandet motiveras utifrån insamlade data och situationen i kommunerna. Den fördjupade analysen dokumenteras av FoU-enheten i en kortare skriftlig rapport. Förslag på förbättringsområden fastslås i socialchefsgruppen efter föredragning av FoU-chefen. Som underlag för socialcheferna beslut ligger den kortare skriftliga analys FoU-enheten skrivit. Det bör också fattas beslut om tidsplan för förbättringsarbetet och hur ansvaret fördelas mellan kommunerna. Efter detta är det upp till varje kommun att utveckla en strategi/handlingsplan för arbetet inom den egna kommunen men det kan också vara fråga om ett arbete som sker gemensamt i nordvästkommunerna, ett förbättringsarbete som bedöms bäst kunna ske genom att man samverkar. FoU-enheten är ett stöd i den gemensamma processen med framtagande av problemområden, men kan också få uppdrag utifrån behov att belysa specifika delar av förbättringsområdena. Dessa uppdrag ges av socialchefsgruppen utifrån förslag från gruppen som arbetar med öppna jämförelser.
- Uppföljning av utvecklingsarbetet sker utifrån beslutad tidsplan. FoU sammankallar till möte kring detta. Det är kommunernas ansvar att bidra med uppgifter/data som möjliggör denna uppföljning. FoU-enheten lägger förslag till avdelningschefsgruppen kring utvärderingens innehåll och omfattning. FoU-enheten svarar för att dessa anvisningar skickas ut i tid till kommunerna. FoU-enheten sammanställer uppföljningen.

Ansvarsfördelning

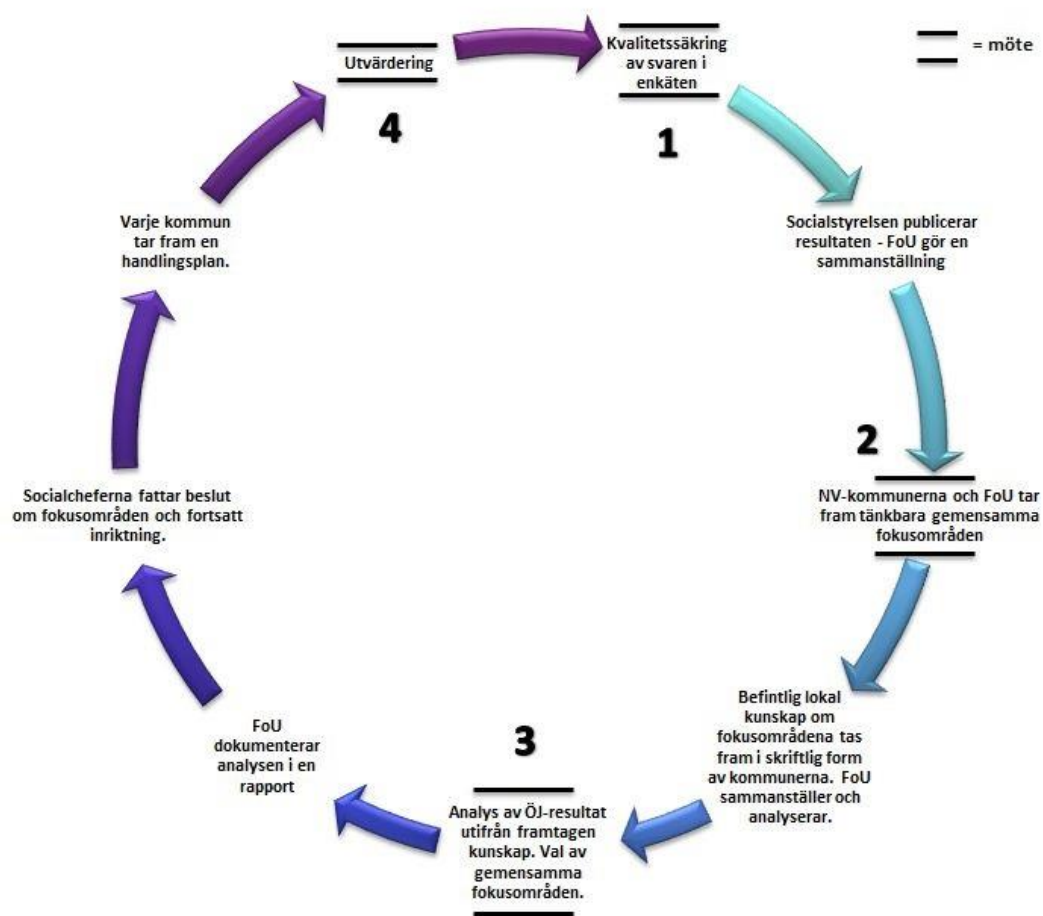
Det är kommunerna som äger frågan.

FoU är behjälpliga med att bjuda in till möten, göra sammanställning av resultat och samla in befintliga data och för gruppen redogöra för den kunskap som finns inom området. FoU kan också verka som ett stöd för kommunerna genom hela processen.

Kommunerna är ansvariga för att "rätt" personer deltar i processen. Kommunerna är också ansvariga för att ta fram befintliga data innan analysmötet samt att utse och fatta beslut om gemensamma utvecklingsområden. Varje kommun ansvarar för att en handlingsstrategi gällande den egna kommunen tas fram samt att utvecklingsarbetet genomförs i enlighet med

beslutad plan. Kommunerna ansvarar också för att plocka fram data som möjliggör en uppföljning av utvecklingsarbetet.

Sammanfattning av förslaget

Möjligheter

- genom jämförelser förbättra socialtjänstens kvalitet
- ge underlag för välgrundade beslut om utveckling och förbättring av verksamheterna
- lära av varandra, goda exempel

- att ge underlag för tydligt formulerade handlingsplaner/strategier med möjlighet till uppföljning av resultat

Möjliga svårigheter

- tids- och resurskrävande (åtminstone sett utifrån FoU:s perspektiv)
- Socialstyrelsen har inget färdigt kalendarium för när enkäter skickas ut och rapporter publiceras, detta gör planeringen svår
- kommer att i stor utsträckning styra FoU:s verksamhet
- svårigheter att samla alla som ska delta
- måste bli en prioriterad fråga i kommunerna för att det ska fungera.

Lisbeth Eriksson

FoU-chef

lisbeth.eriksson@sollentuna.se